

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่
Guidelines of Sustainability Potential Development for Health Tourism
in Chiangmai Province.

นิสาชล ลีรัตนกร¹ และชนิตา พันธุ์มณี²
Nisachon Leerattanakorn¹ and Chanita Panmancee²

¹คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงและมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างเงินตราต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและกำลังได้รับความนิยม คือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้งนี้หลายประเทศได้เร่งเพิ่มศักยภาพของตนเองเพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าว ไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทย ซึ่งในการที่จะสร้างประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทราบข้อมูลทั้งจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้วางแผนส่งเสริมการตลาดได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เช่น การวิเคราะห์ปัจจัย แบบจำลองโพรบิต การวิเคราะห์เนื้อหา วิธีการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ เป็นต้น

ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ควรมีการปรับปรุงเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีความทันสมัยมากขึ้น สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักชาวไทย คือ กลุ่มลูกค้าเป็นเพศหญิง อยู่ในวัยกลางคน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ปานกลาง ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ กลุ่มสำคัญ ได้แก่ นักท่องเที่ยวเพศชาย อายุต่ำกว่า 30 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ปานกลาง ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว เดินทางมาจากประเทศในแถบเอเชีย รองลงมาคือ ยุโรปและสหรัฐอเมริกา

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการจำแนกหมู่ (MCA) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อรายจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการ

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉลี่ย เท่ากับ 889.25 บาทต่อคน และ 1,408.51 บาทต่อคน สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เมื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ รายได้ ภูมิฐานะ วัตถุประสงค์ในการเดินทางและกลุ่มการเดินทาง โดยนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายสูง คือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีรายได้มากกว่า 21,000 บาทต่อเดือน เดินทางมาจากกรุงเทพฯ มีวัตถุประสงค์การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และเดินทางมากับกรุ๊ปทัวร์

สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส รายได้ ภูมิฐานะ และระดับการศึกษา โดยนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสูงสุด คือ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เป็นเพศหญิง โสด มีรายได้ระหว่าง 17,000-20,999 บาทต่อเดือน เดินทางมาจากประเทศแถบยุโรปและจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, การจำแนกหมู่

Abstract

Tourism is currently one of the most important industries creating economic growth especially in terms of the major source of foreign exchange earnings. One of the fast-developing tourist segments is “health tourism”, many countries have responded with aggressive growth in the quantity and diversity of supply offered, especially in Thailand. In order to foster tourism market, it is important to understand how to market to tourism. Successful marketing requires careful planning and comprehensive analysis of data and information obtained from tourists. Using information derived from tourism and entrepreneurs in Chiang Mai, Thailand, the task employed multivariate data analysis techniques such as factor analysis, content analysis as well as multiple classification analysis. Moreover, this study represents consumer behavior, the factor which determines the purchasing and consumption patterns.

There is a good potential for health tourism in Chiangmai. However entrepreneurs should adopt modern media such as internet. The Thai tourist’s characteristics are females who have middle age and hold Bachelor’s Degrees. Moreover, they are business owners and come from North of Thailand and Bangkok. The foreign tourist’s characteristics are males who have age less than 30 years old, hold Bachelor’s Degrees and come from Asia and Europe.

By using Multiple Classification Analysis, the average spending per person of Thai tourists is 889.25 Baht and 1,408.51 Baht for foreign tourists. On the study of factors determining average spending per person of Thai tourists the results show that factors which are found to be statistically significant are age, income, place of residing, objective and group of travel. Tourists with highest spending are less than 30 years old, with average monthly income higher than 21,000 Baht per month, come from of Bangkok, have business-related purposes and travel with group tour.

For foreign tourists, factors which are found to be statistically significant are gender, marital status, income, birthplace and education level. Tourists with highest spending are female, single, monthly income between 17,000-20,999 Baht, hold Bachelor's Degrees and come from Europe. The findings provide implications for the tourism development in Thailand.

Keywords: Health tourism, Multiple Classification Analysis